

Ekspérimentell revisjon og innovasjon

Fire masteroppgaver innenfor revisjon har brukt den eksperimentelle metoden for å teste effekten av profesjonell skeptisk holdning, fremstilling og presentasjon av informasjon og tidspress på revisors vurdering og beslutningstaking. Effekten av disse faktorene er blitt testet i fire eksperimenter.

Artikkelen er forfattet av:

Assistant Professor
Carmen Olsen
NHH Norwegian School of Economics,

Interessante observasjoner

Ekspérimentene finner ikke signifikante resultater når det gjelder hypotesetesting (som også er et funn). Derimot har masterstudentene funnet interessante sammenhenger mellom variablene som testes (kontrollvariablene) og de variablene som kan bli påvirket (avhengige variabler) i eksperimenterne. Disse observasjonene er et første steg for videre forskning.

Observasjon 1: Det kreves sterke manipulasjoner for å videreutvikle profesjonell skepsis hos studentene – bevisstgjørende tiltak er ikke nok til å påvirke profesjonell skeptisk holdning hos dem

Tilleggsfunn fra eksperiment 1 viser at studentenes grad av skeptisk holdning som en egenskap, målt ved en score, påvirket deres

vurderinger og beslutninger. Dette funnet er et bidrag i retning av at profesjonell skepsis er mer en personlig egenskap enn en tilstand. Med fokus på revisor sine personlige egenskaper, kan videre forskning undersøke hvordan utøvningsgraden av profesjonell skepsis kan økes ved hjelp av en ekstern manipulasjon, annen enn bevisstgjørende tiltak.

Innsamlet data fra eksperiment 2 gav ingen indikasjon på manglende profesjonell skepsis hos deltakerne. Resultatet er sammenfallende med tidligere studier, som heller ikke fant tegn til manglende profesjonell skepsis hos revisor ved evaluering av fortsatt drift-forutsetningen. Dette er i strid med funn gjort av Finanstilsynet hvor det hevdes at revisorene ikke utviser nok skeptisk holdning i revisjon av årsregnskaper. Observasjoner fra eksperimentet tyder på (1) at motstridende informasjon trigger profesjonell skepsis hos revisor, og (2) at bevisstgjøring av Finanstilsynets bekymringer ikke har noen signifikant effekt på revisors profesjonelle skepsis.

Observasjon 2: Informasjonsinnpakning (i positiv eller negativ retning) og format (grafisk eller tallmessig) påvirker hverandre

og påvirker til sammen revisors vurderinger av tallstørrelser og fortsatt drift.

Ekspériment 3 tar for seg effekten av framing (hvordan informasjon er «pakket» inn) og presentasjonsformat (hvordan informasjon presenteres) på revisors vurderinger av tallstørrelser og fortsatt drift. Resultatene fra eksperiment 3 indikerer, som i tidligere forskning, at revisor påvirkes av spørsmålsframing. Det ble ikke funnet statistisk signifikant effekt av hvordan egenskaper «pakkes» inn i positiv eller negativ retning (attributtframing) på revisors vurdering av fortsatt drift. Resultatene indikerer at vurderingene ikke endres av de ulike mekanismene som benyttes for å presentere grafer og tabeller for oppgavene i eksperimentet. Vi undersøkte også om det var en interaksjonseffekt mellom framing og presentasjonsformat når det gjelder revisors vurderinger. Ved et tilfelle i eksperimentet indikerer resultatet at det er en interaksjonseffekt mellom framing og presentasjonsformat. Interaksjonseffekten tolkes som at grafisk presentasjon vil fremheve informasjon om sammenhenger i data-materialet. Ved positiv framing og grafisk presentasjon overestimerer studentene tallene, mens ved negativ framing forsterker grafisk presentasjon den negative trenden sammenlignet med numerisk presentasjon.

Observasjon 3: Ved tidspress påvirkes revisjonsbeslutninger ved at man utøver mindre profesjonell skepsis og bruker lengre tid på å ta beslutninger. Kvinnelige studenter oppgir en signifikant høyere grad av tidspress enn menn, men observasjonene viser ingen forskjell i beslutningskvalitet av den grunn.

Ekspériment 4 ser på effekten som tidsbegrensning har på revisors vurderingsevne og om varsling av tidsbegrensning modererer effekten. En gjennomføring av variansanalyse (ANOVA) konkluderer med ikke-

Ekspérimentene

Ekspériment 1: Kan bevisstgjering brukast som eit verktøy til å auke revisor si utøvningsgrad av profesjonell skepsis? Studenter: Aina Vårdal Heggøy, Ruth Evelyn Sørheim Hvidevoll

Ekspériment 2: Profesjonell skepsis – Har revisor for stor tillit til ledelsen ved evaluering av fortsatt drift forutsetningen, og kan bevisstgjøring fra tilsynsmyndighetene føre til redusert tillit? Studenter: Elise Horn og Oda Elisabeth S. Hansen.

Ekspériment 3: Fremstilling og presentasjon av informasjon – Effekten av framing og presentasjonsformat på revisors vurderinger. Studenter: Silje Vatlestad og Jørgen Marius Hopland.

Ekspériment 4: Kan tidlig varsling om tidsbegrensning moderere den negative effekten tidsbegrensning har på revisors vurderingsevne? Studenter: Kine Gjedemsjø Tangedal og Sindre Nikolai Kvinge Kolseth.

signifikante resultater, noe som forkaster studiens hypoteser. Studien avdekker også andre observasjoner som er interessante å merke seg i forbindelse med videre forskning på emnet. Observasjonene impliserer at om revisor blir utsatt for tidsbegrensning, ser han ut til å utøve mindre profesjonell skepsis. Observasjonene viser også en trend som impliserer at revisor bruker lengre tid på å ta beslutninger når han blir utsatt for tidspress. En siste observasjon er at det er en forskjell mellom hvordan menn og kvinner rangerer graden av opplevd tidspress. Kvinnene oppgir en signifikant høyere grad av tidspress enn menn, men observasjonene viser ingen forskjell i beslutningskvalitet av den grunn.

Masteroppgavene ble finansiert av PWC og veiledere var Jonas Gaudernack og Carmen Olsen.

Opgavene kan lastes ned fra:
www.nhh.no/bibliotek/masteroppgaver/

Avdekker årsakssammenhenger

Bruk av eksperimentell metode har et innovativt preg i seg og vil stimulere innovasjon innenfor revisjonspraksisen og faget.

Et eksperiment er den sterkeste tilnærmingen innenfor forskning for å avdekke årsakssammenhenger. Det er mange aktører i næringslivet og i forskningsmiljøer som ønsker å finne ut om et nytt verktøy eller en endring i en gitt stimuli vil videreutvikle ansattes ferdigheter, produksjonsevne, og kvaliteten av deres vurderinger og beslutninger. Eksperimenter vil egne seg til å avdekke sammenhengen mellom stimuli og forventet resultat ved å manipulere stimuli.

En implisitt målsetning bak eksperimenter innenfor revisjon er et ønske om å øke revisjonskvaliteten gjennom å bedre kvaliteten på revisors vurdering og beslutningstaking.

Deltakerne i eksperimentene er også studenter på NHH og BI som har tatt revisjonskurs. Analysen av eksperimentell data er basert på variansanalyse. Variansanalysene avdekker om det er ulikhet mellom to eller flere grupper generert av den eksperimentelle manipulasjonen.

RF-1359 erstatter RF-1059

Nytt skjema for gevinster og tap på finansielle produkter

Artikkelen er forfattet av:

Seniorrådgiver
Steinar Kvalnes
Skatt Øst.

Fra og med inntektsåret 2016 erstattes RF-1059 med et nytt skjema «Gevinst, tap, utbytte på aksjer og andre finansielle produkter» (RF-1359). Det nye skjemaet skal kun benyttes av etterskuddspliktige skattytere.

Skjemaet er enklere å fylle ut enn det gamle RF-1059, samtidig som det gir en god og systematisk oversikt over gevinster/tap og utdelinger. Personlige skattytere skal fortsatt benytte det eksisterende RF-1059.

Dybdeintervjuer med rådgivningsbransjen

Skatteetaten gjennomførte i 2015 dybdeintervjuer med de fire største rådgivningsfirmaene innen regnskap og revisjon i Norge. Dybdeintervjuene ble gjennomført i regi av Riksprosjekt Finans, som er et landsdekkende prosjekt på finansområdet, med målsetting om å øke etterlevelsen for både personlige og upersonlige skattytere. **For å bedre etterlevelsen på fritaksmetoden etterlyste bransjen selv et nytt**

skjema for realisasjon av aksjer. Fra og med inntektsåret 2016 innføres vi et nytt skjema, RF-1359, hvor alle finansielle produkter skal innrapporteres.

Hvorfor nytt skjema?

Dagens RF-1059 (skjema for gevinster og tap ved salg av aksjer) er et felles skjema som gjelder for både selskaper og personlige skattytere. Ettersom personlige skattytere og selskaper må forholde seg til ulike regler når det gjelder aksjeskatningen, fremstår det som uhensiktsmessig å ha ett felles skjema.

For etterskuddspliktige skattytere regulerer fritaksmetoden hvorvidt en aksjegevinst/tap eller utdeling er skattepliktig eller fradragberettiget. Bruk av det nye skjemaet